

Ἡ ἄνοδος εἶνε φαιδροτάτη. Τὰ ὄρεινά τοπεῖα, ἐφ' ὧν εὐρίσκονται τὰ στόμια τῶν φρεάτων, παρίστανται νέαν περιβεβλημένα χάριν, καὶ τὸ στήθος εὐχαρίστως διαστελλεται πρὸς ὑποδοχὴν τῆς καθαρᾶς ἀτμοσφαιρας.

* *

Ἐν μικρῇ χαρτοφυλακίῳ, μεταξύ λευκῶν φύλλων συμπεπιεσμένην, διατηρᾷ ἀνεμῶνην λεπτήν καὶ χαρίεσσαν, ἣν ἔδρεψα ἀπὸ τοῦ βάθους τοῦ Χάους.— Ἀλλὰ τὸ Χάος ἐνταῦθα δὲν εἶνε ἀπαίσιος βόθρος, οὔτε τις ἐρεβώδης ὀπή, ὥστε νὰ εἴπωσι περὶ τοῦ κατερχομένου, ὡς περὶ τοῦ Ὀρφῆως :

Βαίνει μόλις ἀναπνέων
καὶ μὲ τρίχας ὠρωμένης.
Οὐδαμῶς φῶς βλέπει πλέον,
προχωρεῖ ψηλαφητῆ,
καὶ ὁ ποῦς αὐτοῦ πατεῖ
εἰς σκιὰς διερχομένης.

Ὅχι· τὸ Χάος τοῦ Λαυρίου εἶνε μέγα κυκλοτερές ἀνοιγμα, προσελθὼν πιθανώτατα ἐκ τῆς καταπτώσεως ἀρχαίας ἐργασίας, ἐν τῷ βάθει τοῦ ὀπιοῦ, τουτέστι πεντήκοντα περίπου μέτρα κάτωθεν τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, βλαστάνουσι θάμνοι καὶ χλόη ἐπισύρουσα τὰ ποίμνια. Ἡ δὲ κατάβασις εἰς αὐτὸ γίνεται ἐκ τοῦ ἀνατολικοῦ μέρους, ὅπου ὁ βράχος δὲν εἶνε κάθετος, ἀλλ' ἀποκλίνει ὡς τραχὺς κατήφορος.

Τὸ ἀνοιγμα τοῦτο κεῖται ἐπὶ χλοεροῦ ὄροπεδίου, ἡμίσειαν ὥραν ἀπέχοντος τῶν Ἐργαστηρίων καὶ ὀνομασθέντος ὑπὸ τῶν πρότερον ἐργασθέντων Γάλλων μεταλλευτῶν Plateau-Berzéko.

* *

Προπετὴς βράχος, κρημνὸς ἀλίπληκτος, ἐστεμμένος δι' ἐρειπίων ἀρχαίας δόξης καὶ μεγαλείου, ὑψοῦται ὑπερῆφάνως ἐκεῖ τὸ Σούνιον καὶ δεσπόζει τοῦ Αἰγαίου.

Παράδοξοι σκέψεις κατέκλυσαν τὴν κεφαλὴν μου, ὅτε τὸ πρῶτον ἀνελθὼν μόνος ἐπὶ τοῦ Σουνίου, ἀνεκάλυφα ἐπὶ μιᾶς τῶν σωζομένων ἀνατολικῶν στηλῶν τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς κεχαραγμένον διὰ μικρῶν ἀγγλικῶν χαρακτήρων ἐν ὄνομα

Byron

Η ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ

[Μυθιστορία Ἰουλίου Σανδῶ, βραβευθεῖσα παρὰ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας].

Συγγεγραμμένη καὶ τέλος. ἰδὲ σελ. 709.

ΙΣΤ'

Ἄφου ἔμεινε μόνος ὁ Μαυρίκιος, ἐνέπεσεν εἰς τοιοῦτον χάος συγκεχυμένων ἰδεῶν καὶ ἀντιθέτων αἰσθημάτων, ὥστε ἡ λεπτοτάτη ἀνάλυσις τοῦ ἐμπειροτέρου ψυχολόγου ἤθελε δυσκόλως διακρίνει αὐτά. Προπέμφας τὸν σιρ Ἐδουαρδὸν μέχρι τῆς κλίμακος, ἔπεσεν ἐπὶ τῆς κλίνης του ὥσει καταβληθεὶς ὑπὸ τῶν λόγων, τοὺς ὁποίους εἶχεν ἀκούσει, καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἠσθάνθη φρι-

κῶδες καὶ ἀκατονόμαστον ἄλγος, ἔπειτα δὲ εἰδος ἐξουδενώσεως. Ἡ ταραχὴ τῶν αἰσθησῶν του κατεπραύθη κατ' ὀλίγον, ἡ ἀντίληψις του διεγέρθη σαφῆς καὶ καθαρὰ, ἐντὸς μικροῦ δὲ γλυκὺ φῶς ἐφάνη ἐπὶ τοῦ μετώπου του, ὡς ἡ πρώτη τῆς αὐγῆς λάμψις. Καὶ ἦτο τῷ ὄντι ἡ αὐγὴ νέας ζωῆς. Οὐράνιον πῦρ ἀνέλαμψεν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς του, παιδικὸν μειδίαμα ἀνέωξε τὰ ὄχρα του χεῖλη. Ἐπὶ πολὺ ἔμεινε σιωπῶν καὶ ἐκστατικός. Τέλος ἡ καρδιά του συνεκινήθη, αἴφνης δὲ δάκρυα ἔρρουσαν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, ὡς δ' ὁ ἐκ νεκρῶν ἀναστὰς Λάζαρος, ἔτεινε τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν. Ἐξετάζων τὴν καρδίαν του ὁ Μαυρίκιος εἶδεν ἐν αὐτῇ νεοθαλὲς ἄνθος καὶ ὠσφράνθη τὴν εὐωδίαν αὐτοῦ· τὸ ἄνθος τοῦτο ἦτο ὁ ἔρωσ. Ἠγάπα! Ὅπως ἐνοήσῃ τις τὸ εὐφρόσυνον τοῦ αἰσθηματος τούτου, πρέπει νὰ ἐδοκίμασεν αὐτὸ ὁ ἴδιος περὶ τὰ τέλη προῦρου φθινοπώρου, πρὲς νὰ ἠσθάνη ἀναβαλλόν ἐν τῇ καρδίᾳ του νέον ἔαρ καὶ ἀναθάλλον ὑπὸ θεῖαν αὐρανὸν τὸ ἄνθος τοῦτο τοῦ ἔρωτος, ὅπερ ἐνόμιζε διὰ παντὸς μαρανθῆν.

Ἡ εὐφροσύνη αὐτῆ δὲν διήρκεσε, διεδέχθη δὲ αὐτὴν ἡ ὀργὴ καὶ ἡ ἀπελπισία. Ὡς πτηνὸν ἐν τῷ αἰθέρι καιρίως πληγωθῆν, ὁ Μαυρίκιος κατέπεσε βαρέως ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς πραγματικότητος. Ὁ δυστυχὴς! Ἠγάπα ὅτε δὲν ἦτο πλέον καιρὸς, ἀφικνεῖτο κατόπιν ἐροτῆς εἰς τὰς πύλας τοῦ παραδείσου, ἔβλεπε τὴν εὐδαιμονίαν καθ' ἣν στιγμὴν ἀπεχαιρέτησεν αὐτὸν διὰ παντός. Ἡ βία αὐτοῦ φύσις ἀνεζωπυρήθη καὶ τελευταῖον, ἐξεγύθη δὲ εἰς ζηλοτύπους ἐκφράσεις κατὰ τοῦ σιρ Ἐδουαρδ, ὅστις τῷ ἀφῆρει τὴν ζωὴν, ἐν τῇ παραφορᾷ δὲ τῆς ἀπελπισίας οὐδ' αὐτῆς σχεδὸν ἐφείσθη τῆς Μαγδαληνῆς. Ἐνεθυμείτο τὴν συμπεριφορὰν τῆς ἐξαδέλφης του κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας, τὴν ἔβλεπε μειδιῶσαν πρὸς τὸν βαρωνέτον, καὶ ἠσθάνετο τὴν καρδίαν του σπαρραττομένην ὑπὸ τῶν ὄρων τοῦ ἄδου. Δὲν ἠδύνατο νὰ παρηγορηθῇ σκεπτόμενος ὅτι ἴσως ἠπατάτο. Καὶ ἐὰν δὲν εἶχε παρατηρήσει τοὺς δύο νέους καὶ δὲν εἶχεν ἰδεῖ τὴν πρόοδον τῆς ἀμοιβαίας αὐτῶν ἀγάπης, ἡ ἀόριστος καχεξία ἣν ὑπέφερε τὸν ἐφώτιζεν ἀκούοντως, τὸ μαρτύριον ὅπερ ἐδοκίμαζε τῷ ἀπεδείκνυεν ὅτι ἡ Μαγδαληνὴ ἠγάπα τὸν σιρ Ἐδουαρδ. Ἐβιάδιζεν ἀνήσυχος ἐν τῷ δωματίῳ του, ἀλλ' αἴφνης ἔστη αἰσχυρῶς ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ παραφορᾷ.

— Τί παραπονεῖσαι, ἀθλιε; ἀνέκραξε κύπτων τὴν κεφαλὴν. Μόλις ἐξελθὼν τοῦ βορβόρου, ἐν ᾧ ἔσυρες τὴν νεότητά σου, παραπονεῖσαι διότι δὲν ἀγαπᾷσαι, δυσανασχετεῖς βλέπων ὅτι προτιμᾶται καρδιά εὐγενής, ἀρετὴ ἀκηλίδωτος, συνειδήσις οὐδέποτε πταίσασα! Τί ἐπραξας ὅπως γείνης ἄξιος τῆς ἀγάπης, ἥτις σοὶ φαίνεται σήμερον τὸ ἄκρον ἀγαθόν; Ἐπὶ δύο ἔτη εἶχες τὸν θησαυρὸν τοῦτον πρόχειρον, τί ἐπρα-

ξας ὅπως φανῆς ἄξιος αὐτοῦ; Τὸν παρεγνώρισας, τὸν περιεφρόνησας, τὸν κατεπάτησας, τώρα δὲ ἐξανίστασαι ἀσεπτόμενος ὅτι ἄλλος θὰ τὸν ἀποκτήσῃ! Εἰς ἀμοιβὴν τῶν ὑβρεῶν, δι' ἃν ἐπότισας τὸ ἀξίεραστον πλάσμα, τὸ ὅποιον ὁ Θεὸς ἔθεσεν ὑπὸ τὴν προστασίαν σου, δὲν σοὶ ἀρκεῖ ὅτι σὲ ἐξήγαγε τοῦ βαράθρου; δὲν ἀρκεῖ ὅτι ἀπέπλυε τὸν βόρβορον τῆς ψυχῆς σου καὶ σὲ ὠδήγησεν εἰς τὴν εὐθείαν ὁδόν; Εἰς ἀμοιβὴν τῶν ἀνάνδρων ὑβρεῶν σου, εἰς ἀντίτιμον τῆς σκληρότητός σου, τῆς αἰσχροῦς διαγωγῆς σου, φρονεῖς ὅτι σοὶ ὀφείλει τὸν ἔρωτά της; Σιώπα, μείνε ἐν τῷ σκότει, εὐχαρίστει δὲ τὸν Θεόν, ὅστις σοὶ ἐπιτρέπει νὰ τὴν ἀγαπᾷς.

Οὐδέποτε ὁ Μαυρίκιος ἔκλαυσε μετὰ τσοαῦτης πικρίας τὰ ἀμαρτήματα τοῦ παρελθόντος αὐτοῦ, οὐδέποτε ἐνθυμούμενος τὰς παρεκτροπὰς τοῦ ἔχυσε δάκρυα τσοσούτον θερμά, οὐδέποτε ἠ συνειδήσῃς του τὸν ἠλεγεῖν αὐστηρότερον. Πρῶτον ἤδη ἀντελαμβάνετο τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς του, ἡ ψυχὴ του ἠνοιέτο εἰς τὸ αἰσθημα τῆς εὐδαιμονίας, τὴν ὁποίαν καίτοι πλησίον κειμένην, δὲν ἠδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ. Τώρα, ἔλεγεν, εἰς εἶχον ἀκολουθήσει πάντοτε, ὡς ὁ σὶρ Ἐδουαρδ, τὴν ὁδὸν τοῦ καθήκοντος, θὰ ἤμην ἐν τῷ οἴκῳ τῶν πατέρων μου μετὰ τῆς Μαγδαληνῆς, ἧτις θὰ μὲ ἠγάπα ἴσως, καθότι θὰ ἤμην ἄξιος τοῦ ἔρωτός της.

Ὁ ἀληθινὸς ἔρωτος εἶναι ταπεινός, ὑπομονητικὸς, ἔτοιμος εἰς πᾶσαν θυσίαν. Τί ἠδύνατο νὰ προσφέρῃ ὁ Μαυρίκιος εἰς τὴν ἐξαδέλφην του; Βί και εἶχε θάρρος καὶ ἐπιμονήν, εἰ καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ εἶχον φήμην τινά, ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἡ φήμη αὕτη ἤθελε διαρκέσει, οὐδέποτε ἤθελε δυνθῆθαι νὰ παράσῃ αὐτῇ τὴν βίον πενιχρὸν καὶ περιορισμένον. Νυμφευομένη τὸν σὶρ Ἐδουαρδ ἡ Μαγδαληνὴ ἤθελεν ἀποκτήσει τὴν ἀνήκουσαν αὐτῇ ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσιν. Ἐὰν λοιπὸν εἴλκεν αὐτὴν πρὸς αὐτὸν αἰσθημα ἀγάπης καίπερ ἀσθενές, ὄφειλεν ἄρα γε ὁ Μαυρίκιος ν' ἀντιταχθῆ εἰς αὐτό; Δὲν εἶχεν ἀπεναντίας καθῆκον νὰ ἐνισχύσῃ αὐτὸ παντὶ σθένει καὶ νὰ θυσιάσῃ τὰ πάντα εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τῆς Μαγδαληνῆς; τὸ πρᾶγμα δὲν ἐπεδεχετο ἀμφιβολίαν, ὁ δὲ Μαυρίκιος ἀπεφάσισε πάραυτα.

Σιωπηλὸς καὶ τεθλιμμένος διῆλθεν, ὡς συνήθως, τὴν ἑσπέραν μετὰ τῆς ἐξαδέλφης του, ἧτις κατ' ἀντίθεσιν, συμβαίνουσαν ἐνίοτε μεταξύ οἰκείων, ἦτο εὐθυμοτάτη. Ὁ Μαυρίκιος τὴν παρετήρει μελαγχολικῶς, οὐδεμίαν δὲ λέξιν προσκάλεσε παρ' αὐτῆς, οὐδὲ ἐν βλέμμα δυνάμενον νὰ κλονίσῃ τὴν ἀπόφασίν του. Ἀλλὰ πρὶν ἢ ἀποσυρθῆ, παρεκάλεσε τὴν Μαγδαληνὴν νὰ ψάλῃ τὸ *Χαῖρε!* τοῦ Σούθερτ, τὸ ὅποιον εἶχε τσοσούτον συγκινήσει αὐτὸν πρὸ τινος καιροῦ. Ἡ νεανὶς προθύμως ὑπήκουσεν, εἶπερ ποτὲ δὲ ἡ φωνὴ της ὑπῆρξε συγκινητικὴ καὶ γλυκεῖα. Ὅτε δὲ ἔπαυ-

σεν, ὁ Μαυρίκιος ἠγέρθη, ἐφίλησε τὰς χεῖρας τῆς ἐξαδέλφης του, ἔπειτα ἐξῆλθεν, ὅπως ἀνακουφίσῃ τὴν καρδίαν του τοῦ πιέζοντος αὐτὴν ἄχθους.

— Εἶσαι λυπημένος, κύριε Μαυρίκιε! τί ἔχεις, ἀφέντη μου; εἶπεν ἡ Ὀρσολα πλησιάζουσα αὐτὸν ἐν τῇ εἰσόδῳ.

— Τίποτε δὲν ἔχω, καλὴ μου Ὀρσολα, ἀπήντησεν ὁ Μαυρίκιος. Ἠξέυρεις ὅτι τώρα ἡ μελαγχολία μου δὲν διαρκεῖ ποτέ. Φίλησέ με, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ μὲ περάσῃ.

Ἡ Ὀρσολα ἠσπάσθη τὸν Μαυρίκιον, ὅστις τὴν ἠσπάσθη καὶ αὐτός. Εἰσελθὼν εἰς τὸ δωμάτιόν του δὲν ἠδυνῆθη νὰ καταστείλῃ ἐπὶ πλυνὸν τὴν θλιψίν του, ἐξεδήλωσε δὲ αὐτὴν διὰ γλυμῶν καὶ δακρύων, ἀποτίνων εἰς τὴν ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν τὸν τελευταῖον τοῦτον φόρον. Τὴν ἐπαύριον, ἔγερθεῖς ἅμα τῇ πρωτῇ, ἐκάθησε παρὰ τὸν ὀκρίβαντά του, ποιούμενος δὲ τελείαν τῶν ἐλπίδων του θουσίαν, κατέστειλε τὰς οἰωγὰς του, καὶ ἔγραψε στερεῶς τῇ χειρὶ.

«Μαγδαληνή, ἐξεπλήρωσα τὴν ὑπόσχεσίν μου. Μὲ παρεκάλεσας νὰ μείνω δύο ἔτη μετὰ σοῦ ἢ παρὰ σοῦ ὀρισθεῖσα προθεσμίᾳ ἔληξε πρὸ τινων μηνῶν. Μοὶ ἐξήτησας δύο ἔτων αὐταπάρησιν καὶ ἀφοσίωσιν, σὺ δ' ἔπραξας ὑπὲρ ἐμοῦ πλείονα ἢ ἐγὼ ὑπὲρ σοῦ. Διδάσκουσά με τὴν ἀξίαν τῆς ἐργασίας, τὸ ὄψος καὶ τὴν ἐσφῆττα τοῦ καθήκοντος, ἐξήλειψας σχεδὸν ἐν ἐμοὶ τὰ ἴχνη τῶν παρεκτροπῶν μου. Οἶονδῆποτε καὶ ἂν ἦναι τὸ μέλλον μου, θέλω τρέφει πρὸς σὲ αἰσθημα ἀϊδίτου εὐγνωμοσύνης καὶ θέλω νὰ εὐλογεῖ, ἀλλ' οὔτε θέλω οὔτε δύναμαι νὰ δεχθῶ ἐπὶ πλῆρον τὴν θουσίαν, ἣν μετὰ τσοσαύτης καρτερίας ἀνέλαβες, μὴ στέργων ν' ἀποδείξω τοιαύτην βέλανυσον φιλαυτίαν. Ἀλλὰ δὲν πρόκειται περὶ ἐμοῦ τώρα, πρόκειται περὶ σοῦ καὶ περὶ τῆς σῆς εὐδαιμονίας. Ὁ σὶρ Ἐδουαρδ δὲ ἀγαπᾷ καὶ εἶναι ἄξιος τοῦ ἔρωτός σου. Θὰ σὲ ἐξασφαλίσῃ τὴν πρέπουσάν σοι ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσιν. Πρὸς ἐμὲ αἰσθάνεται, δὲν ἀμφιβάλλω, εὐκρινῆ φιλίαν, θέλει δὲ ἀποτίσει τὸ πρὸς σὲ χρέος μου. Χαῖρε λοιπὸν, ἀναχωρῶ. Μὴ φρονεῖς περὶ τῆς τύχης μου. Γνωρίζεις ὅτι ἡ ἐργασία μου ἐξαρκεῖ εἰς τὰς ἀνάγκας μου. Μὴ φοβοῦ μήπως περιπέσω καὶ πάλιν εἰς τὸ σκότος, ἐκ τοῦ ὁποίου μὲ ἐξήγαγες μυστηριώδης ἀστήρ με ὀδηγεῖ τοῦ λοιποῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, τὴν ὁποίαν μὲ ἔδειξας. Ἐὰν τυχὸν αἱ δυνάμεις μου ἐκλείψωσι, εἰς τὴν κατάληξιν ἢ ἀπόγνωσιν, ἀρκεῖ νὰ ρίψω βλέμμα ἐν τῇ καρδίᾳ μου, ἐν ἣ θέλω εὑρεῖ τὴν εἰκόνα σου. Θὰ ἐπισκεφθῶ τὸν οἶκον τῶν πατέρων μου, ὄφειλεν τὴν ἐκανοποίησιν ταύτην εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἱππότου. Θέλω νὰ παρουσιασθῶ ἀγνός καὶ μεταβεβλημένος εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα με εἶδον κατατρυπημένον καὶ ἐξητυλισμένον. Ὁ πατήρ μου ἀπέθανε μακρὰν μου, χωρὶς νὰ δώσω αὐτῷ τὸν τελευταῖον ἀπαρμόν. Ἡ ἐπισκεψίς μου αὕτη θέλει καταπραῖνει τὴν ταραχὴν τῆς συνειδήσεώς μου, μετὰ ταῦτα δὲ θὰ πορευθῶ ὅπου μὲ ὀδηγήσῃ ὁ Θεός. Χαῖρε καὶ πάλιν, Μαγδαληνή, ἔσο εὐδαίμων! Ἐῖθε νὰ ἐνθυμῆσαι ἄνευ πικρίας τὰς ἡμέρας, τὰς ὁποίας διήλθομεν ὁμοῦ!

Ὁ ἀδελφός σου ΜΑΥΡΙΚΙΟΣ.

Διπλώσας τὴν ἐπιστολήν, ἔγραψεν ἐπ' αὐτῆς τὸ γλυκὺ ὄνομα τῆς Μαγδαληνῆς, καὶ κατέθεσεν αὐτὴν ἐπὶ τῆς πλακὸς τῆς καμίνου. Κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκεῖνην εἶδε τὸν Μαρσῶ καὶ τὴν σύζυγόν του ἐργαζομένους ἤδη παρὰ τὴν καιτίδα τῶν

τέκνων των, και ἔχαιρέτισεν αὐτοὺς μετὰ φιλοφροσύνης, θεωρήσας δ' ἐπὶ τινὰς στιγμὰς μετὰ πόθου τὴν εἰρήνην καὶ τὴν εὐδαιμονίαν, ὧν ἀπῆλθεν ἡ μικρὰ οἰκογένεια, παρεσκευάσας τὰ τῆς ἀναχωρήσεώς του. Ἐπειτα ἔζωσεν ἐπὶ τῆς ἐργατικῆς αὐτοῦ στολῆς δερματίνην ζώνην, ἔθεσεν ἐπὶ τῶν ὤμων του σάκκον στρατιωτικὸν περιέχοντα τὴν περιουσίαν του ὅλην, καὶ ἔλαβεν ἀνὰ χεῖρας τὴν ῥάβδον τοῦ περιοδεύοντος ἐργάτου, ῥίψας δὲ βλέμμα συγκεκινημένον περὶ τὸ μικρὸν δωμάτιον, ὅπου εἶχεν εἰσέλθει πλήρης φιλαύτου ἀναλγησίας καὶ ὀκνηρίας καὶ ἀσλγείας, ἐξῆλθεν αὐτοῦ, ἀφοῦ διὰ τῆς ἐργασίας ἀνεκαινίσθη, διὰ τῆς θυσίας δὲ ἡγνίσθη καὶ διὰ τοῦ ἔρωτος ἀνέκτησε τὴν νεότητά αὐτοῦ.

ΙΖ'

Ἐνόσω ἔμεινεν ἐν Παρισίοις, ἡ θλίψις αὐτοῦ ὑπῆρξε μεμιγμένη μετὰ κρυφίου ἐρεθισμού, ἡσθάνετο δὲ κλονιζομένην τὴν γενναίαν ἀπόφασιν τοῦ ν' ἀποχωρισθῆ τῆς Μαγδαληνῆς, ὥσει ὑπελείποντο ἐν τῇ μεγαλοπόλει τινὲς τῶν ἀπαισιῶν ἐπιηριῶν, εἰς ἃς εἶχεν ὑποκύψει ἄλλοτε. Ἀφοῦ ἀπαξ ἐξῆλθε τῶν Παρισίων καὶ ἀνέπνευσε τὸν ζωογόνον τῶν ἀγρῶν ἀέρα, ἐνώπιον τῆς φύσεως ἡ ὀργή του κατέπεσεν, ἡ καρδιά του ἐκάμφθη, ἐν δὲ μόνον αἶσθημα κατέλαβεν αὐτὸν ἐξ ὀλοκλήρου, ὃ πρὸς τὴν Μαγδαληνὴν ἔρωτος του. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ θυελλώδους βίου του, ὃν μωρῶς ἐξελάμβανεν ὡς βίον περιπαθῆ, ὁσάκις ἀπῆντα ἐμπόδιον εἰς ἐπιθυμίαν τοῦ τινα, ἦν διὰ πεισματώδους μόνον πάλης ἡ δύνατο νὰ ἐκπληρώσῃ, ἡσθάνετο ἀγανάκτησιν ἢ μῖσος ἐπὶ τῇ ἀντιστάσει ταύτῃ. Δὲν κατενόει τὸν ἔρωτα ἄνευ τῆς ἀπολαύσεως, ἤθελε δ' ἐκ καρδίας γελάσει ἀκούων ὅτι δύναται τις νὰ αἰσθανθῆ ἐν τῷ ἔρωτι εὐδαιμονίαν ἀνεξάρτητον τοῦ ἐρωμένου προσώπου. Τώρα μόνος ὢν διέβλεπε τὸ ὕψος καὶ τὴν ἱερότητα αἰσθήματος, τοῦ ὁποίου εἶχεν ἀσπασθῆ μέχρι τοῦδε τὴν βάνασον εἰκόνα· ἀπεμακρύνετο τῆς Μαγδαληνῆς, ἐνῶ δὲ ἡ καρδιά του ἐτήκετο διὰ τὸν ἀποχωρισμὸν τοῦτον, ἡσθάνετο οὐχ ἦττον εὐφροσύνην ἀνεξήγητον ἐν τῇ θλίψει του. Ἐν τῇ ἐκουσίᾳ αὐτοῦ ἀπομονώσει, ἐν τῇ ἐξορίᾳ ἦν ἑαυτῷ ἐπέβαλλεν, ἀπῆλθε χαρὰν μείζονα ἢ ἐν τῇ μέθῃ τῶν κεκορεσμένων παθῶν. Δὲν ἠγαπᾶτο μὲν, ἀλλ' ἐγίνωσκεν ὅτι ἐδικαιοῦτο νὰ ἐμπνεύσῃ ἔρωτα, ἡ δὲ συνειδήσις τῆς ἡθικῆς αὐτοῦ ἀξίας τῷ ἐπέπνεε δικαίαν ὑπερηφάνειαν. Δὲν ἠγαπᾶτο, ἀλλ' ἔχαιρεν ἐπὶ τῇ θυσίᾳ, ἦν προσέφερον εἰς τὴν γυναῖκα ἦν ἡγάπα, τῆς χαρᾶς δὲ ταύτης οὐδεὶς ἡδύνατο νὰ τὸν στερήσῃ. Εἰς τὴν εἰς Βαλτραβέρ ἐπίσκεψίν του δὲν τὸν παρεκίνει μόνῃ ἡ ἐπιθυμία τοῦ ν' ἀποτίσῃ τὸ πρὸς τὴν μνήμην τοῦ πατρὸς του ὀφειλόμενον χρέος. Ἡθελε πρὸς τούτους νὰ ἴδῃ καὶ τὰ μέρη, ἐνῶ εἶχε τὸ πρῶτον ἀπαντήσῃ τὴν Μαγδαληνὴν, νὰ διατρέξῃ τὰς ἀτραπούς, ὅπου εἶχεν ἀκούσει τὴν

φωνὴν τῆς, ἐκδηλῶν οὕτω τελευταῖον τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτοῦ. Προέβαινε θαρρᾶλός, ἡσθάνετο δὲ διεγειρόμενον τὸ ἐν τῇ καρδίᾳ του πρὸ πολλοῦ ναρκωθὲν αἰσθημάτων καλλονῶν τῆς φύσεως. Ἐπλησίαζον αἱ τελευταῖαι ἡμέραι τοῦ Μαΐου, ὃ δὲ ἥλιος ἐμειδία πρὸς τὴν γῆν. Αἱ κμπύλαι τῶν λόφων, τὰ ποικίλα τοῦ ὀρίζοντος χρώματα, οἱ τοῦ ἐδάφους διάφοροι σχηματισμοί, ἔτερπον ἀπροσδοκῆτως πῶς τὸν Μαυρίκιον. Βλέπων τις τὸν ἀφελῆ αὐτοῦ θαυμασμόν, ἤθελε νομίσει ὅτι πρῶτον ἦδη παρευρίσκετο εἰς τὰ θαύματα τῆς δημιουργίας. Ἡ κοπιώδης αὐτοῦ πορεία τὸν κῦχαρίσκει πολὺ μᾶλλον ἢ οἱ ἄλλοτε περιπάτοι αὐτοῦ, ὅτε λαμπροὶ ἵπποι ἔσυρον αὐτὸν ἐντὸς πολυτελοῦς ἀμάξης. Ἡ κατὰ τὴν ἐσπέραν ἀνάπαυσις, ἡ περὶ ὄρθρον ἀναχώρησις, αἱ περὶ τὴν κοινὴν τράπεζαν συναντήσεις, οἱ καθ' ὁδὸν ἀνταλασσόμενοι χαιρετισμοί, αἱ μετὰ τῶν ἐντυγχανόντων παίδων συνομιλίαι, ἐφαίνοντο αὐτῷ ἐπεισόδια ποιητικὰ ἀναεοῦντα ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τὸ περὶ τὴν περιήγησιν αὐτοῦ ἐνδιαφέρον, μυοῦντα δὲ αὐτὸν εἰς τὴν ἰσότητά.

Τέλος τελευταία ἡθικὴ μεταβολὴ ἐπέστειψε τὰς ἄλλας ὄλας.

Ἡ Μαγδαληνὴ εἶχε κατορθώσει ν' ἀναζωπυρήσῃ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ Μαυρικίου τὸ αἶσθημα τῆς θρησκείας, ἀλλ' εἶχε μάστιγ παρακαλέσει αὐτὸν νὰ προστρέξῃ εἰς τὴν προσευχὴν καὶ νὰ ἐπικαλεσθῆ ἐν ταῖς θλίψεσιν αὐτοῦ τὴν ἐξ οὐρανοῦ παρηγορίαν, οὐδ' ἡδυνήθη νὰ πείσῃ αὐτὸν νὰ εἰσέλθῃ εἰς ἐκκλησίαν. Εἰς τὴν λύπην ἐδέδοτο νὰ ἐπαναφέρῃ αὐτὸν ἀνεπαισθήτως εἰς τὴν πίστιν καὶ εἰς τὴν λατρείαν, ἃς μέχρι τοῦδε ἐχλεύαζε. Πᾶσα ἀληθινὴ θλίψις μᾶς ἀνυψοῖ πρὸς τὸν Θεόν. Ὁ Μαυρίκιος ἐπέισθη περὶ τούτου, διερχόμενος δὲ ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας μικροῦ τινος χωρίου, εἰσῆλθεν εἰς αὐτὴν ὑπὸ ἀκατασχέτου ὀρμῆς κινούμενος· ἦτο δὲ ἡ ἐκκλησία μία τῶν πτωχῶν ἐκεῖνων, ἃς ὁ Θεὸς ἀγαπᾶ κάλλιον τῶν λαμπρῶν καὶ κεχρυσωμένων ναῶν. Ὁ ἥλιος ἐφώτιζεν ἀμυδρῶς πῶς αὐτὴν διὰ τῶν μικρῶν παραθύρων, ἄνθη τοῦ ἀγροῦ ἐστόλιζον τὸν βωμόν, ἐπὶ τῶν πλακῶν δὲ γυναϊκῆς τινες καὶ γέροντες προσπύχοντο γονυκλιεῖς. Ὁ Μαυρίκιος γονυπετήσας καὶ αὐτὸς προσηύξατο ζητῶν συγγνώμην παρὰ τοῦ πατρὸς διὰ τὰς παρεκτροπὰς του, παρὰ τοῦ Θεοῦ δὲ ἐξαιτούμενος τὴν εὐδαιμονίαν τῆς Μαγδαληνῆς.

Τέλος μετὰ μονήρη πορείαν δεκαπέντε ἡμερῶν διῆλθεν ἄγνωστος τὴν μικρὰν πόλιν, τὴν γειτνιαζούσαν εἰς τὸ Βαλτραβέρ. Ἡ ἐνδυμασία του ἦρκει ὅπως καταστήσῃ αὐτὸν ἀγνώριστον, ἄλλως τε καὶ βλέπων τὸ ὑπερήφανον αὐτοῦ καὶ γαληνιαῖον βλέμμα, τὴν εὐγενῆ καὶ ἀνδρικήν ὄψιν, πῶς ἦτο δυνατὸν ν' ἀναγνωρίσῃ τις τὸν νεανίαν ἐκεῖνον, τὸν πρὸ τριῶν ἐτῶν ὡς ἐξόριστον εἰς Βαλτραβέρ ἐλθόντα; Τίς δύναται νὰ εἰπῇ

ποῖαι αἱ κατακυριεύσασαι αὐτὸν συγκινήσεις, ὅτε εἶδε κυματίζοντα εἰς Βαλτραβέρ τὰ δένδρα τὰ σκιάσαντα τὴν κοιτίδα αὐτοῦ, ὅτ' ἐπάτησε τὴν ἐσχατιὰν τοῦ δάσους, τὸ ὁποῖον τσοάκις διέτρξε μετὰ τοῦ πατρὸς του καὶ τῆς μαρκησίας, ἔνθα ἡ Μαγδαληνὴ ἐνεφανίσθη αὐτῷ; Ἐπανερχόμενος πλήρης ζωῆς καὶ ἔρωτος εἰς τὰ ὠραῖα ταῦτα μέρη, ὅπου πρὸ τριῶν ἐτῶν ἦλθεν ἔχων τὴν συνειδήσιν τῆς ἰδίας καταπτώσεως, ἐπεθύμει ν' ἀνακράξῃ πρὸς τὴν φύσιν ὄλην ἀποτεινόμενος ὅτι ἦτο νέος, ὅτι ἠδύνατο ν' ἀγαπήσῃ, ὅτι ἠγάπα, ὅτι ἡ ἀναγεννηθεῖσα αὐτοῦ ψυχὴ ἠσθάνετο θεῖαν εὐφροσύνην. Χαῖρε, ὦ φύσις, ἰδοὺ τὸ τέκνον σου! Αὖρα θώπευσον ὡς ἄλλοτε τὸ μέτωπόν μου! Ἀναγνωρίσατε τὰ βήματά μου, βρύα τῶν δασῶν καὶ χλόη τῶν λειμώνων! Σκιρτήσατε ἐκ τῆς χαρᾶς δένδρα ὑπὸ τῶν πατέρων μου φυτευθέντα! Ἐβάδιζε βραδέως, αἱ δ' ἀναμνήσεις ἠγέροντο ἐνώπιόν του ὡς οἱ κορυδαλοὶ ἐν τῷ ἀγρῷ. Ὑπὸ τὴν σκιάν τῆς δροῦς ταύτης ἀνεπαύθη μετὰ τοῦ ἱππότου, ἐδῶ ἐκάθησεν ἡμέραν ὄλην ἀκούων τοὺς πρώτους ψιθυρισμούς, τοὺς πρώτους παλμούς τῆς νεότητος. Εἰς στροφὴν δενδροστοιχίας τινὸς ἀνεγνώρισε τὴν θέσιν, ὅπου κατὰ φθινοπωρινὴν ἐσπέραν ἀπήντησε τὴν ἐξαδέλφην του, ἐνεθυμήθη δὲ πάσας τὰς λεπτομερείας τῆς ποιητικῆς ἐκείνης ἐσπέρας, ἐνεθυμήθη προσέτι ὅτι ἐν ἔτος μετέπειτα, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς πρώτης αὐτοῦ ἀναχωρήσεως, εἶχεν εὗρει τὴν Μαγδαληνὴν καθήμενὴν εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν.

Δυστυχῆ! ἀνέκραξε μετὰ θλίψεως, ποῖος σὲ ὄθει τότε κακὸς δαίμων; Ἦτο ἐδῶ, ὠραῖα ἤδη καὶ θελκτικὴ ὡς θεῖα νουθεσία, ὡς ἡ εἰκὼν τῆς εὐδαιμονίας, ἣν ἐγκατέλειπες. Διατί δὲν ἔλαβες αὐτὴν ἀπὸ τῆς χειρὸς καὶ δὲν ἐπέστρεψας οἶκαδε!

Ἡ ἡμέρα ἔφθινεν. Ὁ Μαυρίκιος πιεζόμενος ὑπὸ τῶν συγκινήσεων αὐτοῦ ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς χλόης, μετ' ὀλίγον δ' ἐγερθεὶς ἐπορεύθη πρὸς τὴν ἑπαυλιν. Μὴ γινώσκων ποῖοι οἱ κάταικοι αὐτῆς, οὐδ' ἐπιθυμῶν, ὡς εἰκόσ, νὰ ἴδῃ καὶ νὰ γνωρίσῃ αὐτούς, σκοπὸν εἶχε νὰ ρίψῃ διὰ τῶν κιγκλίδων εὐσεβὲς πρὸς τὸν κῆπον βλέμμα καὶ ν' ἀποχαιρετίσῃ τὴν Ἐδέμ, ἧς εἶχε διὰ παντὸς ἐξορισθῆ.

Ἀφικόμενος εἰς τὰς κιγκλίδας, ἐστηρίχθη ἐπ' αὐτῶν, μηχανικῶς δὲ ἀνέωξε τὴν θύραν καὶ εἰσῆλθεν. Ὁ κῆπος ἦτο ἔρημος, ἤρχετο δὲ καταρχόμενον τὸ σκότος τῆς νυκτός. Ὁ Μαυρίκιος οὐδὲν ἄλλο ἤκουεν ἢ τὴν πνοὴν τοῦ ἀνέμου μετὰ τῶν φύλλων, τὰς κραυγὰς τῶν εἰς τὰς φωλεὰς αὐτῶν καταφευγόντων πτηνῶν, τὸν κρότον τῶν ἰδίων βημάτων. Ἐπροχώρει ἡρέμα, στρέφων δὲ δενδροστοιχίαν ἐξ ἧς ἐφαίνετο ἡ οἰκία, ἔστη καὶ ἔθεσε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ στήθους ἵνα καταστείλῃ τοὺς παλμούς τῆς καρδίας του. Τέλος

εἶδε . . . Ἡδύνατο ἀρὰ γε νὰ πιστεῦσῃ τοῦς ἰδίους ὀφθαλμούς; Δὲν ἦτο ὄνειρον, ὀπτικὴ ἀπάτη, πλάνη τοῦ ἐξημιμένου αὐτοῦ ἐγκεφάλου; Ἡθέλησε νὰ ὁμιλήσῃ, ἀλλ' ἡ φωνὴ του ἐξέλεπεν. Ἡράβδος, ἣν ἐκράτει, διέφυγε τὰς χεῖράς του, τὰ γόνατά του ἐκάμφθησαν, ἠναγκάσθη δὲ νὰ στηριχθῆ ἐπὶ τινος δένδρου. Εἴκοσι βήματα μακρὰν καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἐξώστου, ὃν ἐφώτιζον αἱ τελευταῖαι τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες, ἡ Μαγδαληνὴ, ὁ σὶρ Ἐδουαρδ, ὁ Πέτρος Μαρσῶ καὶ ἡ σύζυγός του συνωμίλου, ἐνῶ δύο παιδιὰ ἐκυλιόντο ἐπὶ τῆς χλόης. Αἴφνης ἡ Μαγδαληνὴ ἠγέρθη, ὁ δὲ Μαυρίκιος εἶδεν αὐτὴν προχωροῦσαν πρὸς αὐτὸν μετὰ μειδιάματος, γαληνιαίαν καὶ ἀτάραχον, ὡς εἰ ἐπρόκειτο περὶ πράγματος ἀπλουστάτου καὶ φυσικωτάτου.

«Φίλε μου, σὲ περιεμένουμεν, εἶπε. Λαμβάνουσα δὲ τὸν βραχίονα τοῦ ἐξαδέλφου τῆς ἡ νεᾶνις ὠδήγησεν αὐτὸν πρὸς τὸν βαρωνέτον, τὸν Μαρσῶ καὶ τὴν σύζυγόν του, οἵτινες ἤρχοντο καὶ οἱ τρεῖς εἰς προὔπαντησιν αὐτοῦ. Οὐδεὶς εἶπε λέξιν. Αἱ μὲν καρδίαι των ἦσαν συγκεινήμεναι, τὰ δὲ χεῖλη ἄφωνα.

— Φίλοι μου, εἶπε τέλος ὁ Μαυρίκιος διὰ φωνῆς τρεμούσης καὶ περιστρέφων βλέμματα ἐκστατικά, φίλοι μου, τί συνέβη; τί συμβαίνει; Εἶδον ἀρὰ γε κατ' ὄνειρον τὴν ἀπελπισίαν καὶ τὴν θλίψιν ἣ ὄνειρεύομαι τώρα τὴν εὐδαιμονίαν;

Οἱ περὶ αὐτὸν ἀπήντησαν διὰ φιλόφρονος μειδιάματος. Ἐπὶ τῆς Μαγδαληνῆς στηριζόμενος ἀνέβη τὰς βαθμίδας τῆς κλίμακος. Οἱ ὑπηρετῆαι ἦσαν ἤδη συνηγμένοι ἐν τῷ προθαλάμῳ, ὁ δὲ Μαυρίκιος τοὺς ἀνεγνώρισε πάντας.

— Παιδιά μου, τοῖς εἶπεν ἡ Μαγδαληνὴ, ἰδοὺ ὁ νεαρὸς σας κύριος ἐπανέρχεται μετὰ τῶν ἡμῶν. Ἐκεῖνοι δὲ τὸν περιεστοίχισαν μετ' ἀγάπης καὶ μετὰ σεβασμοῦ, ἐνῶ ἡ Ὁρσολα ἔσπευδε νὰ λύσῃ τὸν σάκκον, τὸν ὁποῖον ἔφερεν ἐπὶ τῶν ὤμων. Κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμὴν ὑπηρετῆς ἀνήγγειλεν ὅτι τὸ δεῖπνον τοῦ κυρίου ἱππότου ἦτο ἔτοιμον, ἡ δὲ Μαγδαληνὴ ἀκολουθουμένη ὑπὸ τοῦ σὶρ Ἐδουαρδ καὶ τῶν συζύγων Μαρσῶ, ὠδήγησεν αὐτὸν εἰς τὸ ἐστιατόριον, ἐν ᾧ οὐδὲν εἶχε μεταβληθῆ, καὶ τὸν ἐκάθισε φέροντα τὴν ἐργατικὴν αὐτοῦ στολὴν εἰς τὴν θέσιν, ἣν κατεῖχεν ἄλλοτε ὁ πατὴρ του. Ἡ τράπεζα εἶχε παρασκευασθῆ μετὰ τῆς κληρονομικῆς πολυτελείας, ἐν ἣ εἶχε ζήσει ὁ Μαυρίκιος, ἀλλὰ τὸ δεῖπνον ὑπῆρχε σύντομον καὶ σιωπηλόν. Ὁ Μαυρίκιος διετήρησε μέχρι τέλους τὴν θέσιν ἀνθρώπου, ὅστις μὴ γινώσκων ἐὰν κοιμᾶται ἢ ἐὰν ἐργηγορεῖ, φοβεῖται μὴ ἐξαφανίσῃ δι' ἀποτόμου τινὸς χειρονομίας ἢ δι' ἀσυνέτου λέξεως τὰ θαύματα, τὰ ὁποῖα βλέπει. Μετὰ παρέλευσιν τετάρτου τῆς ὥρας ἡ Μαγδαληνὴ ἠγέρθη, ἀφίνουσα δὲ τοὺς ἄλλους, ἐπορεύθη πρὸς τὸ δάσος μετὰ τοῦ ἐξαδέλφου τῆς, ὅστις ὡς παιδίον τὴν ἠκολούθει,

καὶ ἐκάθησε μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τινος χλοεροῦ λοφίσκου.

Ἦτο λαμπρὰ ἑσπέρα ἐξ ἐκείνων, αἵτινες διπλασιάζουσι τὴν ἀξίαν τῆς εὐδαιμονίας. Ἐνῶ ἡ λάμψις τῆς δύσεως ἐχρῶσεν εἰσέτι μέρος τοῦ οὐρανοῦ, ἡ σελήνη ἀνέτελλεν ἐν τῷ μέσῳ κυανῆς λίμνης εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τοῦ θοίζοντος καὶ ὑψοῦτο βραδέως ὑπεράνω τῶν δένδρων, φωτιζουσα αὐτὰ διὰ τῶν ἀργυρῶν αὐτῆς ἀκτίνων. Ἡ ἀηδὼν ἐψάλλε μετὰ τῶν φύλλων, ἡ δροσερὰ τῆς νυκτὸς αὐρὰ ἔπνεεν ἡδὴ, ἠκούετο δ' ἐν τῷ βάθει τῶν δασῶν ὁ κρότος ἀπομεμακρυσμένου καταρράχτου.

— ὦ φίλε, εἶπε τέλος ἡ Μαγδαληνὴ διὰ φωνῆς γλυκυτέρας τοῦ ἄσματος τῆς ἀηδῶνος καὶ δροσερωτέρας τοῦ νυκτερινοῦ ἀνέμου, σὲ ἀγαπῶ ἀφ' ἧς ἡμέρας σὲ εἶδον ἐδῶ τὸ πρῶτον ὅπως ἀνορθωθῆς, εἶχες ἀνάγκη τῆς πενίας, τῆς ἐργασίας καὶ τῆς αὐταπαρνήσεως. Κατανόησασα τοῦτο ἠθέλησα νὰ μετᾶσχῶ τῶν δοκιμασιῶν, εἰς τὰς ὁποίας σὲ ὑπέβαλον. Αἱ δοκιμασίαι αὗται ἔλαβον τέλος. Μαυρίκιε, με συγχωρεῖς διότι σοὶ τὰς ἐπέβαλον;

Ὁ Μαυρίκιος ἠσθάνθη τὴν ψυχὴν αὐτοῦ διαλυομένην ὡς θυελάμα ἐνώπιον τῆς Μαγδαληνῆς ἐν σιωπηλῇ λατρειᾷ. Ἐγονάτισε πρὸς τῆς ἐξαδέλφης του, ἥτις ἔκλινε πρὸς αὐτὸν τὴν γλυκεῖαν αὐτῆς μορφήν, ὑπὸ τὴν λάμψιν δὲ τοῦ ἀστερόεντος οὐρανοῦ τὰ χεῖλη των συνηνώθησαν εἰς ἀγνὸν φίλημα.

Ἐγὼ ἄρα γὰρ ἀνάγκη νὰ προσθέσω ὅτι ἡ πενία τῆς Μαγδαληνῆς ἦτο εὐσεβὲς ψεῦδος, ὅτι δὲν εἶχεν ἀπολέσει τὴν δίκην της, καὶ ὅτι ἠπάτησε τὸν Μαυρίκιον ἵνα τὸν σώσῃ; Δὲν θὰ διηγηθῶ ἡμέραν πρὸς ἡμέραν τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς Μαγδαληνῆς συμβαίνοντα καθόσον ὁ Μαυρίκιος ἀνεμορροῦτο. Ἡ τοιαύτη διήγησις διὰ μὲν τὰς εὐγενεῖς ψυχὰς εἶναι περιττὴ, διὰ δὲ τὰς βαναύσους ἀκατάληπτος. Ὁ νέος ἱππότης εἶχεν εὔρει ἐν τῷ οἴκῳ τῶν πατέρων του τοὺς ἐκ Παρισίων φίλους του.

— Παρευρέθησαν εἰς τοὺς ἀγῶνάς σου καὶ εἰς τὰς προσπαθείας σου, τῷ εἶπεν ἡ Μαγδαληνὴ, εἶναι δίκαιον νὰ σὲ ἴδωσι λαμβάνοντα τὴν ἀμοιβὴν τῶν κόπων σου. Ὁ σὶρ Ἐδουαρδὸς ἠγάπα μάλιστα ἐν ἐμοὶ τὴν ἡμετέραν πενίαν, ἡ εὐδαιμονία μας θέλει τὸν παρηγορήσει.

Μετὰ παρέλευσιν ἑνὸς μηνὸς ὁ Μαυρίκιος καὶ ἡ Μαγδαληνὴ ἐνυμφεύθησαν ἀθορύβως καὶ ἄνευ ἐπιδειξέως ἐν Neuvy-les-Bois, παρόντων τῶν φίλων αὐτῶν, τῶν χωρικῶν καὶ τῶν ὑπηρετῶν, μετ' ὀλίγας δὲ ἡμέρας ὁ Πέτρος Μαρσῶ ἀνεχώρησεν εἰς Παρίσιους μετὰ τῆς οἰκογενείας του. Μάτην ἡ Μαγδαληνὴ προσεπάθησε νὰ τοὺς κρατήσῃ, μᾶτην ὁ Μαυρίκιος προέτεινεν αὐτοῖς νὰ μείνωσιν ἐν τῇ ἐπαύλει, ἐνθα ἠθελον εὐκόλως χρησιμοποιοῦσι τὴν δραστηριότητα αὐτῶν καὶ τὴν νοημοσύνην.

— Ἀνεκτῆσατε τὴν θέσιν σας, ἀπεκρίθη συνεπῶς ὁ Μαρσῶ, ἀφετέ με εἰς τὴν ἰδικὴν μου. Εἰ καὶ στενὴ μᾶς συνδέει φιλία, αἰσθάνομαι ὅτι ἠθελον σὰς στενοχωρήσει. Δὲν φοβᾶμαι τὴν ὑπερηφάνειάν σας, ἡ ἐν κοινῷ ἐργασία μᾶς κατέστησεν ἴσους· ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι μετὰ τῶν ἁποίων θὰ ζήσητε, δὲν ἠθελον ἐννοήσῃ τὰς σχέσεις μας, ἡ δ' ἐκπληξίς αὐτῶν ἠθελεν εἶναι δι' ἐμὲ σιωπηλὴ μομφή, ἣν θέλω ν' ἀποφύγω.

Ἡ οἰκογένεια Μαρσῶ ἀνεχώρησε λοιπὸν, λαβοῦσα πλεῖστα τεκμήρια ἀγάπης παρὰ τοῦ Μαυρίκιου καὶ τῆς Μαγδαληνῆς, μετὰ παρέλευσιν δέ μηνὸς ἀνεχώρησε καὶ ὁ σὶρ Ἐδουαρδ. — Ἐπιμελοῦ τὴν εὐτυχίαν σου, εἶπε πρὸς τὸν Μαυρίκιον ἀναχωρῶν. Εἶναι φυτὸν ἐκλεκτὸν χρῆζον ἀδιαλείπτου φροντίδος. Ἡῤῥησεν ὑπὸ εὐώδη πνοῇ, προφύλαξον αὐτὸ ἀπὸ τῆς καταϊγίδας τῆς δυναμένης νὰ συντρίψῃ αὐτό. Ἐπειτα στρεφόμενος πρὸς τὴν Μαγδαληνὴν ἠθέλησε νὰ τῇ ἀποτείνῃ τελευταίους τινὰς λόγους, ἀλλ' ἐταράχθη καὶ ἐδάκρυσεν, ἡ δὲ νεαρὰ γυνὴ ἠσθάνθη δάκρυ καταπίπτου ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἣν μετὰ θλίψεως ἠσπάζετο ὁ βαρυνέτος.

Ἐπέρανα τὸ ἔργον μου. Δὲν διηγεῖται τις τὰς εὐτυχεῖς ὑπάρξεις. Ὁ Μαυρίκιος ἦτο τοῦ λοιποῦ ἐκτὸς κινδύνου, οὐδ' εἶχεν ἤδη ἀνάγκη θάρρους. Καίτοι δυνάμενος νὰ ζήσῃ ἄνευ ἐργασίας, δὲν μένει ὅμως ἀργός, ἀσχολεῖται δὲ εἰς ἀγαθοεργίας διασπείρων τὸν πλοῦτον περὶ αὐτόν. Ἡ Μαγδαληνὴ ἀπολαβεῖ τὴν ἀμοιβὴν τῆς αὐταπαρνήσεως αὐτῆς, οὐδὲν δὲ νέφος ἄμαυροῖ τὴν αἰθρίαν τῆς ἀμοιβαίας αὐτῶν ἀγάπης. Ἡ Ὀρσολα ἐπιμένει πιστεύουσα ὅτι ἡ Μαγδαληνὴ ἀπέλασε πραγματικῶς τὴν δίκην της, καὶ ὅτι ὁ Μαυρίκιος διὰ τῆς ξυλλουργίας ἐκέρδησε τὰ πρὸς ἐξαγορὰν τοῦ κτήματος τῶν πατέρων του ἀναγκαῖα χρήματα. Ὁ Μαυρίκιος διατηρεῖ πρὸς τὴν νεαρὰν αὐτοῦ σύζυγον ἐνθουσιώδη εὐγνωμοσύνην, ἀλλ' ὁσάκις ἐκφράζει αὐτήν.

— Φίλε μου, τῷ ἀποκρίνεται ἡ Μαγδαληνὴ, δὲν πρέπει νὰ εὐχαριστῆς ἐμὲ· ἐγὼ σοὶ ἔδειξα ἀπλῶς τὴν ὁδόν, ἣν ἔπρεπε νὰ βαδίσῃς. Εὐλόγει τὴν ἐργασίαν, καθότι δι' αὐτῆς ἀνέκτησας τὴν νεότητα καὶ τὸν ἔρωτα καὶ τὴν εὐδαιμονίαν.

ELIZA S. SORTGEOE.

Μετὰ τῶν προϊόντων τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς φιλολογίας ἀξιοζήλευτον ἀναντιρῆτως θέσιν κατέχουν καὶ αἱ «Ἱστορικαὶ Ἀναμνήσεις» τοῦ ἀειμνήστου Νικολάου Δραγοῦμη, τῷ 1874 τὸ πρῶτον ἐκδοθεῖσαι. Τίς δύναται ν' ἀρνηθῆ ὅτι γραφικώτατα καὶ μετὰ χάριτος μεγίστης διηγήθη ὁ νεαρὸς δὺο ἑθνικῶν συνελεύσεων γραμματεὺς τὰ κατ' αὐτάς; Τίς δὲν χαίρει ὅτι ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ ἀπεμνημονεύθησαν τόσα καὶ τόσα γεγονότα, ἐξεικονίσθησαν τόσα καὶ τόσα σημεῖα τοῦ πολιτικοῦ, κοινωνικοῦ καὶ πνευματικοῦ τῆς Ἑλλάδος βίου ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ὁ εὖσωνος τῆς Ἑλλάδος πρῶτος ἄναξ ἀπέβαιεν εἰς τὴν κεκληρωμένην αὐτῷ γῆν, ἀφ' ἧς ἔμελλε νὰ φύγῃ μετὰ δεκαετηρίδας ὄλας διὰ παντός, σκορπιζῶν εὐλογίας ἀπὸ τοῦ κόλπου τῆς Σαλαμίνος μέ-